

A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK — CONTICH

1. Drie maanden onder de Sneeuw. — 3. Sint Gregoriusdag op School. — 6. Een moedige Meisje. — 7. Karel Cogge. De Overstroming aan den IJzer. — 8. Het Wonderlijk Gezelschap. — 11. Het Kermismeisje. — 12. Willem Tell. — 13. Beter een lap dan een scheur. — 17. De Zinneloozen van Gheel. — 20. De Klok van Stuivekenskerke. — 24. Grapjes en Vrolijke Verhalen. — 34. Nog grapjes. — 35. Het kindje van de Zee. — 37. De Bezembinders van tleit. — 38. De Vlucht in ne Koffer. — 41. De Gierigaard. — 43. De Veerman van 't Zwin. — 48. Eerlijk duurt 't langst. — 61. Strengte Winters. — 62. De Wees in Londen. — 63. Sinterklaas op de Heide. — 66. De Kinderen van den Smokkelaar. — 67. De Paaschklokken. — 69. Leeuwte van Damme. — 70. Van Alles Wat. — 71. Nieuwsgierig Aagje. — 79. De Verrassing van Oudenaarde. — 83. Op de Hooge Venen. — 85. De Overwintering op Nova Zembla. — 86. Hoogmoed komt voor den val. — 89. Het Spook. — 95. De twee Weesjes. — 96. De oude Redder. — 97. De Vlucht. — 101. Toch beter Thuis. — 105. Ongeluk en Geluk. — 108. Bieke. — 109. De oude Mantel. — 110. Robinson Crusoe. — 113. De Rooversjongen. — 114. Nooit Vergeten. — 118. De Spion van den Molen. — 119. De Kinderen van den Dokter. — 120. De Ruwe Kerel. — Tweemaal gevonden. — 126. De Kerels van Lampernisse. — 136. Thijl Uilenspiegel. — 137. Oom Tom. — 141. De Kerstavond van Bertje. — 143. De Reis in de Wildernis. — 168. Een jonge Held. — 169. Jacob van Artevelde. — 170. De Overwinning van Karel. — 171. Genoveva van Brabant. — 172. De Avontuurlijke Reis. — 173. De Strijd met den Wolf. — 174. Een Vreeselijke Avond. — 175. De gevluchte Slaaf. — 176. In de Vliegmaschine. — 177. Een moedige Vrouw. — 178. Ontsnapt. — 179. Valsch beschuldigd. — 180. De Zoon van den Torenwachter. — 181. Terug bij vrouw en kinderen. — 182. De Reis v. Colombus. — 183. De Schilder van Karel den Stoute. — 184. Het Spook van de Schelde. — Het Avontuur in het Gebergte. — 186. Jack de Cowboy. — 187. Hoe Jack prairieboer werd. — 188. De sterkste Voetbalclub. — 189. De Held van Tremeloo. — 190. De straf van 't Elzelarehof. — 191. De Cowboy van Fort Bell. — 192. Jeanne d'Arc. — 193. De Wandelende Deur. — 194. De Avonturen van Geeraart. — 195. Geeraart in Rusland. — 196. Dikke Dries. — 197. De Roode Knuppels. — 198. Rosa van Dennenburg. — 199. De Wolf van Ghistel. — 200. De betooverde Molen. — 201. Zonderling gered. — 202. De Spaansche Furie. — 203. De Boeteling van Veurne. — 204. Een angstige Nacht. — 205. De Prins van Kakao. — 206. De dappere Elzie. — 207. De Avonturen van David. — 208. In en uit de Gevangenissen. — 209. De Spion voor zijn Land. — 201. In het verwoeste Vlaanderen.

Vraag elke week het nieuwe boekje aan uw dagbladverkooper, want de reeks van deze veel gevraagde boekjes gaat gedurig voort

PRIJS 60 CENTIEM

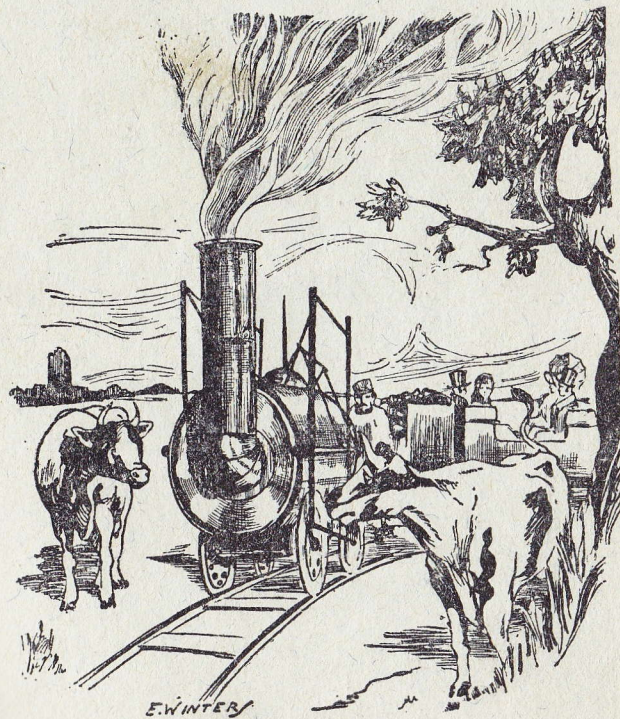
Boekdrukkerij R. Bracke-Van Geert, Baesrode.

A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK

Nr 259

A. HANS

Het Duivelstuig

Uitgave Hans-Van der Meulen, Contich.

HET DUIVELSTUIG

I.

De oude Karel Janssens had geen rust. Hij drementelde heen en weer over den boomgaard, liep zijn huis in en uit, en praatte voortdurend in zich zelf.

Een vrouw kwam langs den weg, juist toen Karel Janssens weer eens aan de poort der hoeve stond.

— Niet naar Mechelen? vroeg ze.

— Wat zou ik naar Mechelen gaan doen, Fien? bromde Janssens.

— Dat is me ook een vraag, Karel! Waarom is het heele dorp naar Mechelen uitgelopen? Alleen de zeer ouden en zeer jongen, de zieken en gebrekkigen zijn thuis gebleven!

— En gij dan?

— Ik was van plan van te gaan, maar moeder werd opeens onwel; en ik kon dus niet weg. Ze is nu wat beter. Maar dat gij thuis blijft, dat begrijp ik niet.

— 'k Brak liever mijn beenen, dan naar Mechelen te draven, om naar dat duivelstuig te kijken! riep Janssens nijdig uit. Een wagen die zonder paarden loopt... daar zit de duivel in. En wacht maar, ge zult wel hooren van de ongelukken die vandaag tusschen Brussel en Mechelen gebeuren!

— 't Is te hopen van niet, Karel... En de groote heeren, die een ijzerenweg leggen en daarop die vuurwagens laten loopen, weten toch wel wat ze doen...

— Ze zijn gek, die heeren! raasde boer Janssens. In de Kamer te Brussel hebben de verstandigen 't genoeg gezegd, dat heel die geschiedenis van ijzerenweg zinneloosheid is... Maar naar de wijze mannen wordt niet geluisterd...

Dit gesprek had plaats op den 5^{en} Mei 1835, toen de eerste spoorlijn in ons land, die van Brussel naar Mechelen ingehuldigd werd.

Robert Stephenson had in Engeland de eerste bruikbare locomotief vervaardigd. Belgische ingenieurs waren naar Engeland gereisd, om die belangrijke uitvinding te bestudeeren. En onze regering had besloten een spoorlijn aan te leggen, de eerste op het vasteland.

Na veel tegenstand en spotternij, sloeg men de hand aan 't werk. En op 5 Mei 1835 zouden de eerste treinen rijden.

Geen wonder dus, dat duizenden nieuwsgierigen van heinde en verre daarnaar gingen kijken.

Maar Karel Janssens was thuis gebleven. Hij had anders niet ver moeten wandelen, Hij woonde tegen Weerde en kon van op zijn hof duidelijk den hoogen, zwaren St-Romboutstoren van Mechelen zien.

— Hoeveel vruchtbaar land hebben ze aan de boeren niet ontnomen om dien verwenschten ijzerenweg te leggen? vervolgde hij tot Fien, een vrouw die in de buurt woonde. En de koeien zullen een ziekte krijgen en geen melk meer geven van schrik, als al die vuurwagens dagelijks voorbij rijden! En nu is het stil .. Maar wat moet er met 't graan gebeuren, als het waait en die wagens hun vuur uitspuwen? We zullen hooren van branden!

— 't Is te hopen, dat 't al niet uitkomt, wat ge voorspelt, zei Fien.

— Hopen, hopen... de groote heeren willen de wereld omdraaien, en daar komt niets van voort, dat deugt! Mijn zoon is met zijn kinderen ook gaan kijken, die groote dommerik! 't Is of al de menschen den kolder in den kop hebben. Ze zoeken 't gevaar! Ik zeg maar, dat ge den duivel moet mijden.

— Maar Karel, wat haalt ge daar toch den duivel bij te pas!

— Zoo'n wagen is een duivelstuig, anders zou hij niet van zelf loopen.

— Maar hij gaat met vuur!

— Ginder staat een vuurpot. Als wij er in stoken, loopt hij dan weg? Ik heb het nog nooit gezien. Als er vuur zit in mijn pijp, vliegt ze dan uit mijn mond? Gaat de bakoven er van door, als we er hout in branden? En zoo'n wagen zou alleen rijden door vuur! Leg me dat eens uit!

— Ik weet er niets van, Karel, hernam Fien lachend. Ge zult er meer van hooren, wanneer uw Frans thuis komt.

— Als hij maar weer keert! De dwaaskop moest ook gaan kijken. En hij neemt de drie schapen van kinderen mee. Ware 't niet van Mietje, dat nog in de wieg ligt, dan zou zijn vrouw ook gegaan zijn. Ik zeg, dat ze vandaag allemaal gek zijn!

— 'k Geloof dat ge overdrijft, Karel!

— Neen, hij overdrijft niet! klonk het nu.

Een oude, grijze vrouw, was van een wegel langs de hoeve gekomen en had blijkbaar 't een en ander van Karels gebrom gehoord. Ze was haveloos gekleed en droeg een grauwen zak over den rug. Ze leek een bedelares.

— Wel, Trien, ge zijt ook niet naar Mechelen

gaan kijken! sprak Fien. Ge zult toch niet veel menschen thuis vinden om uw aalmoezen op te halen...

— Ik zeg, dat de wereld niet lang meer zal bestaan, als de menschen God verzoeken door tegen Hem in te gaan. Er zijn paarden om wagens te trekken en de grooten zijn er nu niet meer mee tevreden. Ze willen de paarden op stal zetten. Ze roepen den duivel te hulp om wagens te doen rijden... En ik zou daarnaar gaan kijken? Ha, neen...

— Ze zeggen dat gij anders toch niet bang zijt van den duivel, schimpte Fien tot de bedelares.

Trien werd nu vreeselijk boos. Haar oogen fonkelden.

— 't Is slecht van u te beweren, dat ik een tooveres ben! riep ze uit. Ik ben arm en kan niet meer werken. Baas Janssens hier weet, dat ik geslaafd en gezwoegd heb zoolang ik de krachten had. Nu moet ik mijn brood bedelen en in een

.. Waarom noemt gij mij een heks?

Fien haalde de schouders op.

— Ik moet konijneneten trekken, sprak ze ontwijkend.

Ze knikte even en verwijderde zich.

— Er zijn er nog, die mij een tooveres noe-

men! kloeg Trien tot boer Janssens. Wat misdoe ik dan toch?

— 't Is dwaze praat. Trek er u niets van aan! Dat ze dat gerij met die nieuwmodische wagens tusschen Brussel en Mechelen hekserij noemen.

— Zeker, baas!

Karel had geen lust lang met de bedelares te praten. Hij gaf haar een aalmoes en trok weer in huis.

Daar zat zijn schoondochter te naaien.

— Komen ze nog niet, vader? vroeg ze.

— Neen, Leonie... En ik maak mij erg ongerust.

— Maar Frans zal toch goed op de kinderen letten!

— Er gebeuren vandaag ongelukken!

De jonge vrouw zweeg. Er was in huis al zooveel over den trein getwist. En grootvader, die weduwnaar was en bij zijn zoon inwoonde, wou niets goeds van het nieuwe vervoermiddel hooren.

Janssens ging eens naar den stal, hield zich daar wat bezig en na een tijdje stond hij opnieuw aan de poort.

Hij wandelde dan den weg op. Aan een grachtkant, sneed Fien vlijtig gras. Maar nu liet ze haar sikkelt rusten.

— Wat was Trien kwaad, hé, Karel! sprak ze.

Ik had ze geraakt! Wat moet zij van den duivel praten... Ze weet meer van hem dan wij...

— Och, kom...

— Ja, ja! Ze doet aan de zwarte kunst. Twee weken geleden kwam ze op de hofstede van Castele. De boerin stond met haar kindje op den arm. Trien streelde 't kleintje en zei valsch: « Wat een lief snoetje! ». En 's middags was het kindje ziek. De dokter begreep niet wat het was. En de kleine sukkelt nog. Dat Trien maar oppast daar weg te blijven, anders slaat boer Castele ze bont en blauw.

— Ik denk, dat 't praat is; ik heb nooit iets verkeerd van Trien gehoord.

— Altijd dat babbelen in haar eigen...

— Een gewoonte van veel oude menschen. Ik doe het ook! En vooral vandaag! Wat blijven ze lang weg van Mechelen. Mijn zoon meent zeker, dat hij rentenier is. Zooveel werk op 't land. Een schoonen dag om veel te doen. En mijnheer trekt er uit, als ware het kermis!

Janssens keerde zich om en drentelde terug. Hij begaf zich in de schuur en werkte er eenigen tijd.

Plots hoorde hij stemmen. Zenuwachtig ging hij buiten.

— God zij dank. Daar zijn ze! sprak hij.

Aan de poort bemerkte hij zijn zoon en drie kleinkinderen.

— O, grootvader, grootvader, we hebben het allemaal gezien! Ik zat in een boom! riep Victor, de oudste kleinzoon.

Hij zag rood van opgewondenheid.

— 'k Moet 't niet weten! bromde grootvader. Zwijg nu van dat duivelstuig! Ik ben blij u zonder gebroken armen of beenen terug te zien...

Hij liep terug in de schuur. Victor keek hem verbouwereerd na.

— Grootvader is nog kwaad, zei hij teleurgesteld tot zijn vader.

— O, hij meent dat niet, suste de jonge boer Janssens.

Moeder verscheen aan de deur. En de kinderen stormden naar haar toe.

— We hebben alles zoo goed gezien! klonk het.

— Drie treinen, moeder: en ze reuen zoo rap!

— En al de menschen klaptten in de handen en riepen.

— Ja, en ze zwaaiden met de mutsen naar de menschen, die in de wagens zaten.

De kinderen wilden alles tegelijk vertellen. Maar moeder wenkte ze in huis. En vader trad ook binnen.

Hij verhaalde toen aan zijn vrouw van het wonderlijk schouwspel.

Ze wisten niet, dat grootvader stil binnen gekomen was en aan de deur luisterde.

— Er zijn drie treinen voorbij gereden, vertelde de jonge Janssens. Eerst kwam een locomotief. Er staat daarop een schouw en er komt rook uit. Binnen in haar brandt vuur, dat van water stoom maakt. En die stoom doet de wielen draaien. Zoo leggen ze 't uit, maar hoe 't percies gaat, ja, om dat te begrijpen, ben ik niet geleerd genoeg. Maar de wielen draaiden rap. En zoo'n locomotief moet sterk zijn. Die eerste heette « De Pijl » en ze trok zeven wagens voort. Die wagens waren versierd met vlaggen. En er zaten groote heeren in, generalen en officieren en ook rijke mevrouwen. Ik werd er aardig van, als dat zoo rap voorbij vloog. De wielen loopen op ijzeren staven, en ze raken er nooit af. Ha, 't moeten groote koppen zijn, die dat allemaal zoo weten te maken. We wachtten dan wat en toen kwam de tweede trein. Weer zulk een locomotief. 't Was de « Stephenson », met zeven wagens. Ze zeiden, dat de ministers en de heeren van de Kamer er in zaten. Maar dan keken we nog meer verwonderd. Denk eens, er reed een derde trein voorbij. De locomotief heette de « Olifant ». Rookten dat ze deed, en ratelen... Djoeng, djoeng, djoeng, hoor-

den we! De grond dreunde. En dat felle ding trok zestien wagens!

— Zestien! riep vrouw Janssens ongeloofig uit.

— Ja, zestien... goed geteld!

— Maar hoe kan dat?

— 't Moet een sterke locomotief zijn! En de zestien wagens gingen er van door... de wielen schoven op die ijzeren staven... En de wagens zaten op zij vol vlaggen en schilden... En binnen waren er heeren en dames, die naar ons wuifden...

— Stond er veel volk?

— O, volk, zoover ge zien kondt! De menschen klommen in de boomen!

— Ik zat er ook in, moeder! zei Victor.

— En ik ook! vertelde Klaas.

— En vader nam mij op den schouder, snaterde de zevenjarige Martha.

— Volk, hernam Janssens, veel meer nog dan op de kermis te Mechelen! En allen klaptten in de handen en riepen en tierden! Was me dat een lawaai! 'k Hoorde zeggen dat er menschen uit Holland, Duitschland en Frankrijk zijn komen zien. Daar bestaat dat nog niet. België is na Engeland de eerste met die ijzerenwegen!

— En we zullen er voor gestraft worden! riep eensklaps grootvader uit, de keuken binnen

springend. Ik hoorde 't een en ander van wat ge verteld hebt. Vuurduivels zijn het...

— O, vader, ge hadt moeten mee gaan zien, sprak zijn zoon, nog onder den indruk van het schouwspel.

— 'k Brak liever mijn beenen! snauwde de oude man. Ik zeg, dat 't duivelstuig is, wat zestien wagens kan voorttekken!

— Maar 't is door stoom!

— Ja, ja, stoom! Duivelstuig, zeg ik!

— Maar vader!

— Ja, ja, hebt ge niet zelf gezegd, dat de grond dreunde...

— Dat gebeurt ook, als er hier een zwaar geladen wagen voorbij rijdt...

— Maar zoo niet! En wat moeten die heeren uit Brussel 't brood ontnemen aan al de voerlieden! Honderden menschen verdienen nu hun brood door alles te brengen naar steden en dorpen. Er rijden wagens naar Mechelen, Antwerpen, Brussel, Lier, Leuven, ja overal heen. Wat moeten de voerlieden doen, als die heeren van Brussel alles op hun ijzerenwegwagens willen laden?

— Maar vader, wanneer er veel treinen komen, zullen die menschen daar hun brood verdienen.

— Veel treinen! Er is geen ijzer genoeg in

den grond voor al die wagens.

— Ze zeggen meer dan genoeg.

— En als ze zooveel vuurwagens moeten stoken, denken ze zeker, dat de mijnen kolen kunnen blijven leveren!

— Vader, dat is allemaal in de Kamer ook gezegd en de ingenieurs hebben er op geantwoord. We hebben het al meer besproken, merkte de jonge Janssens op.

— Er loopen nu veel zotten rond, bromde de oude man. Duivelstuig noem ik het... Nog iets: dat die wielen zoo braaf op die ijzeren staven blijven; lijk ge vertelt, wel ook daarmee is de duivel gemoeid. Zoudt gij van Brussel tot Mechelen op zoo'n ijzeren staaf kunnen loopen... en rap loopen dan nog? 't Is al moeilijk om in evenwicht te blijven op den boomstam over de beek.

— Maar vader, er liggen twee ijzeren staven naast elkaar en de wielen passen daarop.

— Passen, passen... de duivel past veel... hij past al, wat hij wil... Maar een Christen mensch moet daarnaar niet gaan zien! En is heel die rommel nu te Mechelen?

— Neen, vader, de treinen zijn terug gereden naar Brussel.

— Dat ze die bucht dan te Brussel houden!

— Ha, neen, vader, ik heb gehoord, dat er drie treinen daags zullen rijden, van Brussel naar

Mechelen en drie terug. Een 's morgens, een na den noen en een 's avonds. En wie betaalt, mag meel!

— Wie zal er durven inzitten?

— Al de wagens waren vol en die menschen schenen niet in 't minst benauwd. Ze lachten, babbelden ondereen en zwaaiden naar ons.

— Gek zijn ze, stapelgek... en zwijg er nu over. Ik heb al te veel van dat duivelstuig gehoord... Hoe is het, moeten we niet eten, omdat vandaag die zottigheid gebeurd is?

— Ja, ja, vader, zeker zullen we eten, sprak zijn dochter.

— Als de menschen voor zulk een dwaasheid op een werkdag naar Mechelen loopen, zullen we op den duur kunnen gaan bedelen lijk Trien! morde de oude boer.

— Kom, kom, vader, morgen weer ik me dubbel, verzekerde Frans.

— Duizenden, die naar het duivelstuig staan gapen! Er hebben er zeker veel armen of beenen gebroken? vroeg grootvader, die zelf weer over de treinen begon.

— Ik heb van geen ongelukken gehoord. 't Moet toch zwart van volk geweest zijn, van Brussel tot Mechelen...

— O, ja... 'k geloof het. Zothed kan aanstekelijk zijn, sprak Karel Janssens, wiens voor-

spelling over de ongelukken niet uitgekomen was.

— Moesten er nu waarlijk alle dagen treinen rijden, maar dan moeten de huizen langs dien ijzerenweg instuiken van 't geschok, hernam hij.

— De ingenieurs zeggen, dat het geen kwaad kan.

— O, 't zijn hun huizen niet... Zij hebben schoon praten... En regende 't geen vuur uit die duivelsdingen?

— Maar neen! Er kwam alleen rook uit de schouw...

De oude man schudde 't hoofd.

— Zwijg er maar over! Ik wil vannacht rustig slapen en niet van dat duivelstuig droomen! gromde hij. Ik heb er nu al pijn in mijn hoofd van...

De kinderen keken vreemd naar grootvader die anders toch zoo vriendelijk was. Ze begrepen zijn boosheid niet.

Vader praatte dan over het weer en het werk van de hoeve... En de kinderen zwegen ook over alles wat ze gezien hadden, hoe moeilijk het hun viel.

Na het eten drentelde grootvader naar buiten. En toen babbelden Victor, Klaas en Martha weer...

De treinen reden nu al eenige weken. De oude Karel Janssens had er nog geen gezien en wilde er niet over praten, tenzij met eenige oudere lieden van 't dorp, die juist redeneerden als hij.

Zekeren middag moet hij naar Mechelen voor zaken. Hij had geld te ontvangen bij een notaris.

Karel Janssens volgde een binnenweg, die korter was dan de groote baan. Hij moest nu en dan langs een akkerkant of door een weide, maar dat deerde hem niet. Hij was flink ter been.

Eensklaps bleef hij verschrikt staan. Wat zag hij ginder?

Een rookend ding met een rij wagens.

— Wel, dat is zoo'n verwenschte trein! bromde Janssens. Moet ik het nu toch zien, dat duivelstuig! Maar ik ga niet verder!

— De trein is stil gevallen! klonk een stem achter hem.

Een boer, die van zijn veld kwam geloopt, sprak die woorden.

— O, ik zie 't al, vervolgde hij, er staan koeien in den weg, en de machinist heeft gestopt.

— Machinist, machinist, wat is dat nu weer voor een ding! bromde Janssens.

— Een machinist is geen ding, maar een

mensch... Zoo noemen ze den man, die den trein doet voort gaan! Kom eens kijken...

— Ik wil dat niet bezien...

— Durft ge niet? hernam de boer spottend. De koeien zijn er niet bang van...

— Durven! Wat is er voor durf aan?

Janssens wilde toch niet banger lijken dan koeien en, al was het met tegenzin, hij volgde den boer door de weide.

Er waren inderdaad twee koeien op de spoorlijn geraakt, en, om ze niet aan te rijden, had de machinist gestopt. De dieren schenen nieuwsgierig en hadden wel zin « het duivelstuig » te besnuffelen.

De boer en Karel Janssens traden nader.

— Jaag de koeien eens weg! riep de machinist.

— Doe 't zelf! schreeuwde Janssens terug. Blijf met uw duivelstuig te Brussel.

— Kom, oude, rijd liever eens mee dan zoo op te spelen! schertste de machinist.

— 'k Liep liever op mijn kop naar de stad!

— Dat zou al te dwaas zijn op uw jaren... Kinderen loopen al eens op hun hoofd.

Eenige passagiers begonnen te lachen en dat maakte Janssens nog grimmiger. Maar de andere boer had de koeien verjaagd en de machinist zette de locomotief in beweging.

Verschrikt sprong Janssens achteruit. De reizigers wuifden naar hem. De oude man keek dan toch verbaasd heel het spel na! Dat vuurding sleepte de wagens voort als een pluimpje...

— Wel, wat zegt ge er van, Karel? vroeg de boer, die den ouden landbouwer wel kende.

— De overheid moest dat verbieden.

— Maar de koning zelf heeft zijn best gedaan om die treinen te laten loopen. En 't is een schoon vervoermiddel, dat zeg ik. 't Is nu niets om eens naar Brussel te reizen. Ik heb er al tweemaal ingezeten. 't Stuift een beetje te veel, en er is veel zucht. Maar ik heb gehoord, dat ze de open wagens toe zullen bouwen en dat zal een groote verbetering zijn.

— Duivelstuig!

— Maar Janssens! Ik weet wel, er zijn er nog, die zulk een locomotief een duivel noemen! Maar gij zijt toch te verstandig, om zulk een praat te slaan. Zou duivelstuig stoppen voor twee koeien?

— Mij krijgen ze er nooit in! beweerde Janssens. Gegroet!

Hij stak de spoorlijn over en trok verder naar Mechelen. Maar hij was toch inwendig tevreden nu eens een trein gezien te hebben... En hij bekende in al zijn voorspellingen mis te zijn geweest.

Janssens deed zijn zaken en daarna keek hij eens aan 't bureel, waar de trein aankwam en vertrok... Hij was dus al veel veranderd.

Dat bureel stond een eind buiten de stad (1).

De trein was gereed om terug naar Brussel te vertrekken. Janssens zag de passagiers in een houten kantoortje een kaartje nemen.

Eenige burgers bromden. Ze konden niet meer mee. De trein was vol.

— Ja, zei een ambtenaar, 't is raadzaam van te voren uw plaatsbewijzen te nemen.

— Er rijden te weinig treinen, beweerde een koopman. Als ge 's morgens van Brussel naar hier komt, zijt ge niet zeker terug te kunnen. Ik kan nu een koets huren... om thuis te geraken...

— 't Zal allemaal verbeteren, beweerde de ambtenaar. Een beetje geduld.

Janssens luisterde verbaasd toe. Die menschen uit de steden vroegen nog meer treinen. Drie per dag was nog niet genoeg.

Hij bleef staan, tot de locomotief aanzette. En met welk een gemak trok ze de zwaar beladen wagens vooruit!

(1) Toen was Mechelen nog niet bebouwd tot aan het huidig station. Op de plaats waar de eerste treinen aankwamen staat een gedenkteeke.

— Wat verandert de wereld! mompelde Janssens.

— 't Is half zes en nu is de laatste trein al weg! gromde de Brusselsche koopman. Er moesten er 's avonds nog loopen.

— In 't donker? vroeg Janssens.

— Wat geeft dat! Ze kunnen er lantaarns aan hangen. En de treinen rijden op rails en vinden van zelf hun weg!

Ja er werd toen al over 't verkeer gebromd.

— Wat moet er van de wereld worden! dacht de oude man, toen hij den weg huiswaarts nam.

Toen hij op de hoeve was duurde het toch eenigen tijd, eer hij over zijn ontmoeting sprak, maar hij verzweg toch, dat hij daarna naar de stopplaats was gaan kijken.

Hij liet nu het woord duivelstuig weg. Als zelfs koeien door zoo'n trein gespaard bleven, was er geen duivel mee gemoeid.

Maar Karel Janssens kon nog niet gelooven, dat die treinen zouden stand houden en vooral niet, dat de ijzerenwegen zich zouden uitbreiden.

III.

't Was December geworden en 't had gesneeuwd. Maar al gauw hadden wagens, sleden en menschen de wegen gebaad.

De kinderen van Frans Janssens, vonden het plezierig in de sneeuw te spelen. En grootvader hielp mee om een sneeuwman te maken.

Trien, de bedelares, kwam op 't hof. En lachend keek ze naar het vroolijk groepje.

— Hebt ge het niet koud, liefste? vroeg ze aan Martha, en ze streelde de kleine over de wang.

— Ja, 't is koud aan de voeten, kloeg het meisje.

— Ge moet heen en weer loopen, dat verwarmt...

Trien ging naar de achterdeur en bad het « Onze Vader ». Zoo meldde ze haar komst, overal waar ze aalmoezen haalde.

Vrouw Janssens noodde haar binnen. Ze had medelijden met de ongelukkige, die zoo in haar levensavond den kost moest zoeken.

— Zet u wat bij den haard, zei de boerin. Het is nu fel Winter.

— Ja, een zware tijd voor de vogeltjes en de bedelaars, die hun brood langs de wegen moeten zoeken.

— Maar Trien, de pastoor wil u toch in het gesticht helpen.

— Ja, maar daar krijgen ze me niet binnen.

— Waarom toch niet? Ge zoudt er heel goed zijn.

— Bazin, ik houd van de vrijheid... 'k Ben zoo gewoon heen en weer te loopen.

Trien begon over wat anders te praten. Van 't oudemannen- en vrouwenhuis wilde ze niet hooren.

Ze warmde zich bij het vuur en vrouw Janssens haalde voor haar een paar dikke kousen, stopte een half brood en een stuk spek in den grauwen zak en gaf haar wat geld.

Dankbaar ging Trien heen.

— 't Zijn brave menschen hier, zei ze bij zichzelf, en ze knikte vriendelijk naar grootvader en de kinderen.

Uit de schuur keek iemand haar kwaad na. 't Was Stan, de man van Fien, die in de buurt woonde. Hij dorschte 's Winters bij Janssens.

De kleine Martha speelde niet meer van harte. En plots liep ze in huis.

— O, moeder, 't is zoo koud aan mijn voeten! zei het kind.

— Zet u bij 't vuur... en steek uw voeten vooruit.

Moeder hielp Martha.

— Maar uw kousen zijn nat, sprak ze. Trek ze uit... ik zal u droge geven...

Grootvader en de jongens bleven nog buiten, tot moeder hen riep voor het noenmaal. Vader kwam uit de schuur met Stan, den werkmans.

Martha at niet veel. Ze zag bleek.

— Ge zijt niet wel, sprak moeder bezorgd.

— Wat scheelt de kleine? vroeg vader.

— Ze had natte voeten...

— Ze ziet zoo bleek, zei grootvader. Binnen blijven, hoor!

Stan schudde 't hoofd.

— 't Begint al, mompelde hij.

— Wat begint er? vroeg de jonge boer.

— Vanmorgen is Trien hier geweest, hé, ba-
zin?

— Ja. En wat zou dat?

— Dat valsche wijf heeft Martha over de
wangen gestreeld. Ik zag het uit de schuur... Ze
deed zoo vriendelijk. Dat deugt niet, beweerde
Stan.

— Wat onzin vertelt ge nu? bromde vader
Janssens.

— Geen onzin, baas! Die Trien doet aan de
zwarte kunst en ze heeft, al fleemend, op Martha
de ziekte geworpen.

— Wat gij nu gelooft voor zoo'n grooten
vent! riep grootvader uit. Uw vrouw is ook al-
tijd bezig over de tooverij van Trien!

— O, zooveel menschen weten, dat Trien een
heks is, hernam Stan.

— Ge moet zwijgen! gebod de jonge boer.
Ik wil in mijn huis dien dwazen praat niet hoo-

ren. Wat moeten de kinderen wel denken? Trien
is een mensch, dat altijd hard gewerkt heeft. Nu
is ze oud en arm... 't Is al erg, dat zoo'n vrouw
na een heel leven van arbeid nu bedelen moet, om
aan haar brood te geraken. Maar dan strooien
dommeriken nog uit, dat ze een tooveres is!

Stan hield zijn mond.

Na 't eten gingen de jongens weer spelen.

— We zullen een trein maken, zei Victor.

Op 't dorp speelden de kinderen tegenwoordig
trein en bootsten ze 't geluid van de locomotief
na. Na schooltijd hoorde men aan alle kanten ge-
fluit en gesis. En de knapen draafden over de we-
gen.

Geen wonder dus, dat men ook van de sneeuw
wagens maakte.

Grootvader bromde niet meer, als er over de
ijzerenwegen gesproken werd; al zei hij zelf wei-
nig over het nieuw vervoermiddel.

Nu deed hij zijn noenslaapje

Martha begon te klagen over buikpijn en moe-
der stopte ze warm in bed, met een kruik warm
water aan de voeten. Maar de kleine kreeg koorts.

Dat merkte grootvader, toen hij opstond.

— We moeten den dokter halen, zei hij. Ik zal
naar Mechelen gaan.

— Door de sneeuw, vader?

— En wat geeft dat? Mijn beenen doen nog goed, wat ik wil.

Vader werd geroepen en was ook ongerust. Hij wilde zelf naar de stad.

— Neen, blijf hier, ik ga naar Mechelen! besliste de oude man.

Hij dronk zijn gewone kom middagkoffie en kleedde zich dan warm. Hij nam zijn stevigen wandelstok.

— Grootvader, zie eens naar onzen trein! riep Victor.

— Kunt ge er me niet mee naar Mechelen brengen? schertste de oude boer.

— Gaat ge naar stad? vroeg zijn kleinzoon.

— Ja, Martha is ziek en de dokter moet komen.

Stan hoorde dit en stak zijn hoofd buiten.

— Wat heb ik gezegd! riep hij.

— Domme praat! Toe, zwijg maar gauw over uw hekserij.

Grootvader vertrok. Toen hij nabij de stad kwam, zag hij den trein rijden.

— Die geeft ook niet om de sneeuw, sprak hij bij zich zelf. Nu komt hij goed te pas want sneeuw maakt het reizen te voet of met een kar lastig.

Ja, grootvader was al heel wat veranderd in zijn oordeel.

Hij vond den geneesheer thuis en deze vroeg Janssens wat te wachten. Dan zou hij hem vergezellen.

Na een half uurtje, spande de knecht van den dokter in. Grootvader reed mee. 't Ging niet vlug door de sneeuw.

— We moesten nu maar overal treinen hebben, sprak de geneesheer. Gisteren had ik een dokter uit Brussel nodig, om me te helpen bij een haastige operatie. Met den trein was hij er gauw en we mogen zeggen, dat we daardoor het leven van den zieke gered hebben. Een prachtige uitvinding, die trein. Handel en nijverheid zullen er snel door vooruit gaan. Ze spreken nu van ijzerenwegen te leggen van Mechelen naar Gent, naar Antwerpen en naar Keulen. zelfs! Al de dwaze voorspellingen blijken mis te zijn geweest.

Boer Janssens luisterde en zweeg. Van zijn voorzeggingen was er ook niets terecht gekomen.

De dokter stelde, na onderzoek van Martha, de ouders gerust. De kleine was ongesteld in de ingewanden door die natte voeten.

— Morgen is ze al veel beter, beweerde de geneesheer, die aan moeder onderrichtingen gaf.

Stan hoorde dit goede nieuws, maar zei bij zich

zelf, dat de dokter mis was.

Toen hij thuis kwam vertelde hij aan Fien, zijn vrouw, dat Trien Martha Janssens behekst had.

En denk eens, de oude boer had zelfs den dokter moeten halen.

Fien liep naar de geburen en zei overal, dat 't een schande was die tooveres ongemoeid te laten. Men moest ze van het dorp verjagen.

— Ja, ja, zeiden eenige klappeien.

— Maar de burgemeester zal 't niet gelooven van die tooverij! sprak Fien. Bij Janssens waren ze kwaad, toen mijn man Trien betichtte.

— Willen we ze zelf weggagen? stelde een vrouw voor. Anders worden er nog meer kinderen ziek.

Het plan vond bijval, en een kwartier later was een bende mannen en vrouwen op weg naar de hut. Nu deerde de sneeuw hun niet.

III.

Trien zat bij den haard, waarin hout brandde, dat ze in 't bosch mocht rapen. De eenzame had geen familie meer en woonde alleen in deze armzalige hut. Ze zat te mijmeren. Ja, zoo'n levensavond na vele jaren arbeid, was hard.

Eensklaps hoorde Trien gerucht. Ze hief het

hoofd op. Wie konden daar nog zijn? Wildstroopers kwamen 's nachts wel in 't bosch, maar die maakten geen lawaai.

Er werd op de deur gebonsd. Trien deed open en ze zag de wilde bende.

— Tooveres, leelijke heks! klonk het.

— Menschen, wat wilt ge? kreet Trien.

— Ge maakt de kinderen ziek... Ge moet hier weg! schreeuwde Fien.

— Ik doe niemand kwaad! kermde Trien. O, zeg toch niet, dat ik een tooveres ben!

— Weg van hier! joelde men. Ga naar Mechelen of nog verder. We willen u niet meer op Weerde zien.

Trien trachtte haar goeden naam te verdedigen, maar een ruwe kerel greep ze bij den schouder en trok ze buiten.

En toen waren er laffe vrouwen, die de arme bedelares sloegen. Gillend vluchtte ze heen.

— Kom hier nooit meer terug, of we vermoorden u! riep men ze dreigend na.

De bende bleef nog wat rond de hut, maar Trien vertoonde zich niet meer.

— We zullen haar krot opstoken! sprak een der ruwsten van de hoop.

— Neen, doe dat niet, waarschuwde een ander. Het is tegen de wet.

Maar opgewonden lieden juichten het voorstel

toe. Ze staken hout in den haard en, als het vlamde, hielden ze die fakkels al binnen tegen het strooien dak en het hout, dat in de leemen muren gevlochten was. Het vuur greep om zich heen. De sneeuw, die op de hut lag, stuitte wel even de vlammen, maar het zwakke dak stortte weldra in. Vonken dwarrelden weg en de bende week achteruit.

— Het tooverhol is vernield, nu zal de heks zeker wel weg blijven, schreeuwde Fien, die de aanstookster van de hatelijke gebeurtenis was geweest.

En ze danste met andere vrouwen en met domme mannen om den vuurpoel.

Trien doolde over de sneeuw. Ze was als waanzinnig van angst.

— O, wat heb ik ooit iemand misdaan! kermde ze.

Aan den zoom van het woud bleef ze staan. Waar nu heen? Misschien was de bende al weg en kon ze weer in haar hut! De ongelukkige strompelde terug.

Maar van een afstand zag ze het vuur en de lieden, die als schimmen in den lichtschijn dansen.

Trien begreep alles en barstte weer in tranen uit. Nu had ze geen huis meer. Ze werd bang van

het gegil. Als dat volk haar ontdekte, zou ze weer slagen krijgen! Haar hoofd deed nog pijn van de klappen.

Opnieuw vluchtte Trien weg. En nu verliet ze 't bosch. Ze strompelde heen. Ze wilde ver zijn van die booze menschen. Een tijd sukkelde ze voort. Soms zonk ze tot over de enkels in de sneeuw.

Eindelijk kon ze niet meer. Ze bemerkte een kleine hoeve. Ze kon in de schuur geraken en afgemat zonk ze in het stroo. Ze lag er te suffen; toen sliep ze in.

Toen Trien ontwaakte, drong het licht door de reten. De ongelukkige keek eerst vreemd rond. Dan herinnerde ze zich alles. Ze kon niet terug naar Weerde. Ze had geen huis meer... Ze zou naar Mechelen gaan, en er bedelen... En misschien kon ze er een kleine woning huren. Ginder zou men haar geen heks noemen.

Trien verliet de schuur en sloop heen. Ze hoorde iemand roepen. Het was de boer...

Maar Trien verwijderde zich snel, bevreesd weer mishandeld te worden. Ze sleepte zich door de sneeuw. Wat voelde ze zich raar in het hoofd. En soms leek de sneeuw rood... Maar Trien wilde de stad bereiken en spande al haar krachten in... Zoo dompelde ze verder.

Eensklaps hoorde ze lawaai. En 't was of men

riep... Kwam weer die booze menigte...

Trien stak de armen omhoog. En 't leek of een monster haar greep en neersmakte...

De arme Trien was op de spoorlijn gesukkeld en de trein uit Brussel had ze gegrepen. Die trein stopte. Personeel en passagiers stapten verschrikt uit.

Onder de locomotief lag het vermorzelde lijk van de bedelares. Het werd meegevoerd naar Mechelen.

De familie Janssens had dien morgen gehoord, wat er in 't bosch gebeurd was. Grootvader voer hevig tegen Stan uit.

— Martha is beter, zei hij. Ge ziet, wat al uw dwaze praat beteekent. En gij en uw domme vrouw hebben de menschen opgestookt tegen de onschuldige Trien. De veldwachter moest u beïden in de gevangenis steken.

Wat later trad een kennis binnen.

— Trien is vanmorgen door den trein overreden, vertelde hij.

Allen schrokken. Ook Stan verbleekte.

— Ik heb den trein duivelstuig genoemd, zei de oude Janssens. Ik was mis... Duivelstuig dat zijn die venijnige klappeien, die een braaf mensch in den dood jagen. Ga naar huis! voer hij voort tot Stan. Ik kan u nu hier niet meer zien.

Vrouw Janssens schreide van medelijden met de arme bedelares, die zoo ongelukkig aan haar eind was gekomen.

De burgemeester stelde een onderzoek in. En Fien en de anderen, die de arme vrouw zoo getergd en haar hut in brand gestoken hadden, verschenen een paar weken later voor de rechtbank. Fien en drie van de ergsten moesten een week in de gevangenis.

Smartelijker nog was de wroeging over hun daad. Ja, ze hadden Trien, een braaf mensch, in 't ongeluk gejaagd.